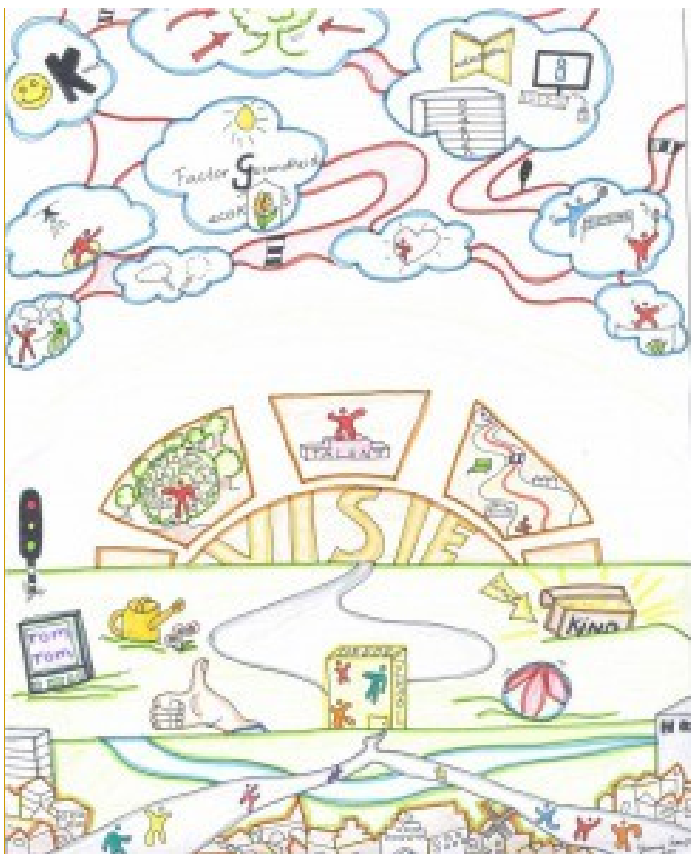

Handelen in beeld

Handreiking voor docenten en andere professionele uitvoerenden bij Brede Schoolactiviteiten met kinderen onder en na schooltijd.

De Brede School Gouda

Illustratie: Jeanine Koutjzer

Brede School Gouda

- Oktober 2011 -

Luister en kijk onvoorwaardelijk
Naar het wonder van een kind.
Dan ontdek je hoe rijk,
De **Goudse** schatten die je daar vindt.

Inleiding

Dit overzicht van tips & trucs is ontstaan naar aanleiding van de gezamenlijke pedagogische visie van De Brede School Gouda. Dit overzicht kan de professional als handleiding gebruiken bij de voorbereiding van de les of de workshop. Niet alles zal altijd van toepassing zijn, dat hangt sterk af van de activiteit en de doelgroep. In de bijlage is een concreet gebruiksmiddel opgenomen waarin de tips en trucs zijn opgenomen. De tips en trucs kunnen door dit gebruiksmiddel benut worden bij persoonlijke en gezamenlijke reflectie op het resultaat van de activiteit en de uiteindelijke procesgang.

Gezamenlijke pedagogische visie van de Brede School Gouda

De Brede School Gouda zet het kind nadrukkelijk centraal. Afstemming en samenwerking van pedagogisch handelen is in het belang van het kind. Het effect wordt bovendien versterkt wanneer alle (professionele) opvoeders vanuit dezelfde visie redeneren.

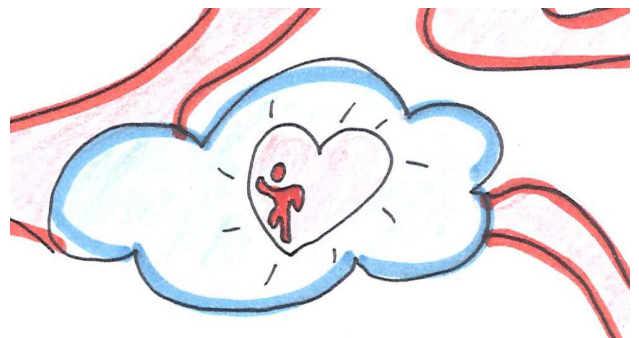
Visie op ontwikkeling

Een kind kan zich ontwikkelen wanneer het zich geaccepteerd en veilig voelt in zijn omgeving. Een ontwikkelingsstimulerende omgeving biedt het kind de ervaring van autonomie, competentie en relatie. Wanneer in deze behoeften wordt voorzien, ervaart het kind dat hij er mag zijn waardoor groei volgt en of mogelijk wordt. Het kind weet vanuit zijn basis (verantwoordelijk) te handelen met zijn omgeving. Samenwerking en afstemming tussen betrokken partijen rondom het kind zijn hierin van groot belang voor de doorgaande ontwikkelingslijn.

Visie op pedagogische relatie

De pedagogische relatie tussen kind en volwassene speelt een belangrijke rol in het creëren van een ontwikkelingsstimulerende omgeving.

- Zowel het kind als de volwassene ervaren de relatie als zinvol en betekenisvol.
- Binnen deze relatie vindt sensitieve en responsieve interactie plaats.
- Het kind ervaart emotioneel de ruimte en aandacht die het nodig heeft.
- Het kind wordt serieus genomen in zijn beperkingen en zijn mogelijkheden.
- De volwassene heeft respect voor de autonomie van het kind.
- De volwassene stelt grenzen door structuur in activiteit en ruimte te bieden en omgangsregels te bespreken. Het kind gaat hier in respect mee om en mag aangesproken worden op gedrag dat hier niet van getuigt.
- De volwassene biedt het kind uitdaging, ondersteuning en vertrouwen in eigen mogelijkheden.
- Ook begeleidt en stimuleert de volwassene de sociale interacties en samenwerking die het kind met andere kinderen heeft of aangaat.
- De volwassene is zich bewust van zijn rol in relatie tot het kind en kan hierop reflecteren.

Tips & trucs

Redenerend vanuit de pedagogische visie zijn er een aantal tips & trucs aan te geven om met name het pedagogisch handelen te versterken en te verbreden.

Relatie en leiding geven

Spreek het kind aan bij zijn naam
Corrigeer het kind individueel en op ooghoogte
Benoem gewenst gedrag
Geef eigen initiatief van het kind zo mogelijk de ruimte
Ga in op emoties van het kind door ze te benoemen
Prikkel de nieuwsgierigheid van het kind
Ga na of de kinderen (of het kind) alles begrijpen (begrijpt)
Stimuleer de kinderen tot samenwerking
Geef individuele complimenten
Begeleid interacties in de groep, neem ze niet over
Geef kinderen leiding, maar geef ook ruimte voor eigen verantwoordelijkheid, initiatief en inbreng
Geef kinderen medeverantwoordelijkheid voor de orde en de structuur in de groep
Evalueer de activiteit, de opbrengst en het proces met de kinderen
Bespreek grenzen en omgangsregels
Kom zelf ook afspraken na
Geef de groep een compliment
Ruim gezamenlijk op

*Geef eigen initiatief van kinderen
zoveel mogelijk de ruimte!*

*Stimuleer de kinderen tot
samenwerking*

Starten van de

Begin als iedereen erbij is
Schakel eventuele storingsbronnen uit
Houd rekening met voorafgaande ervaringen
Geef het doel van de les/workshop aan

activiteit

Het verloop van de activiteit (didactiek)

Breng variatie aan in het verloop
Varieer de instructie
Gebruik verschillende hulpmiddelen
Laat kinderen niet met de rug naar je toe zitten
Verspreid beurten / laat je niet leiden door beurtvragers
Formuleer eerst de opdracht/vraag, geef daarna de beurt
Geef kind bedenktijd om het antwoord te formuleren
Geef bij ingewikkelde activiteiten eerst een duidelijke structuur en opbouw aan
Vergroot stapsgewijs de moeilijkheidsgraad
Ga steeds na of iedereen alles begrijpt
Geef een samenvatting na een lange instructie
Loop regelmatig door de groep tijdens de activiteit
Houd contacten met individuele kinderen kort
Geef duidelijk aan hoeveel tijd kinderen hebben voor de activiteit
Kies een ruimte opstelling die bij de activiteit past

Geef duidelijk het verloop en de tijdsindeling aan

Taalgebruik en luisterhouding

Pas helder taalgebruik toe (woordenschat/leeftijd)
Prat zacht bij instructie aan een kleine afzonderlijke groep
Pas afwisseling toe bij het stellen van open/gesloten vragen
Herhaal niet voortdurend de antwoorden van de kinderen
Geef een realistische terugkoppeling
Demonstreer een actieve luisterhouding

Regels en afspraken over gebruik van....

Bij betreden en verlaten van het lokaal
Kasten
Tafels
Computers
Scharen/puntenslijpers/gereedschap
Machines
Pakken van materiaal
Opruimen van materialen, afval en gereedschap

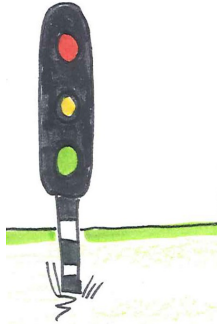

Wat te doen als het klaar is, uitloopopdrachten

Gebruik toilet tijdens instructie / verwerking / oefening

Gebruik telefoons

Regels en afspraken maken

Overzie de groep regelmatig

Omgaan met kleine storingen

Probeer door de opstelling van het meubilair het overzicht op de groep te houden
--

Overzie de groep regelmatig

Houd regelmatig oogcontact met alle kinderen
--

Spreek bij ordeverstoringen het kind op de juiste manier aan
--

Benoem het gewenste gedrag

Prijs het gewenste gedrag

Inrichting van het lokaal/de zaal

Zorg er voor dat veel belopen delen vrij blijven
--

Zorg voor voldoende materialen/gereedschap
--

Plaats kasten zo dat ze het zicht niet belemmeren

Vindplaatsen materialen/gereedschap is voor iedereen duidelijk
--

Kinderen weten welke materialen zij wel/niet zelf mogen pakken
--

Samenwerking met collega's

Deel informatie over de voortgang van het werk
Gebruik zo nodig een logboek
Maak gebruik van informatie van collega's
Lever constructieve bijdrage aan overleg
Houd je aan de afspraken
Spreek -indien nodig- anderen aan op het niet nakomen van afspraken
Geef je mening in overlegsituatie

Samenwerking in de omgeving van het kind

Samenwerking met de omgeving

Geef op professionele wijze aan ouders en andere belanghebbenden informatie over de kinderen
Maak gebruik van de informatie van ouders
Wijs ouders op de sluimerende talenten van hun kind

Reflectie op eigen handelen

Realiseer je dat het gedrag van kinderen een effect kan zijn van het eigen (professionele) handelen
Stel je eigen werkwijze ter discussie en maak gebruik van adviezen van je collega's en/of anderen
Stem je ontwikkeling en handelen af op het doel/beleid van je organisatie
Houd vakinhoudelijke en didactische ontwikkeling bij (nascholing/vakliteratuur/conferenties)

Eigen gedrag reflecteren

Tot slot

*Met dit document hopen wij u te inspireren in de omgang met kinderen.
Met elkaar willen wij het kind zichzelf, zijn talenten en de ander te laten ontdekken.
Helpt u mee?*

Professioneel handelen Binnen Brede School Gouda

Autonomie - Interactie

(Omcirkel wat van toepassing

is.)

Professional corrigeert het kind individueel en op ooghoogte	1	2	3	4
Professional doet zijn best het kind met zijn naam aan te spreken	1	2	3	4
Professional heeft aandacht voor de eigen initiatieven van het kind	1	2	3	4
Professional gaat in op de emoties van het kind door deze te benoemen	1	2	3	4

Autonomie - Instructie

(Omcirkel wat van

toepassing is.)

Professional gaat na of de kinderen alles begrijpen	1	2	3	4
Professional houdt rekening met voorafgaande (les) ervaringen van het kind (beginsituatie in beeld)	1	2	3	4

Autonomie - klassenorganisatie

(Omcirkel wat van

toepassing is.)

Professional werkt volgens een duidelijk programma en maakt dit kenbaar aan de kinderen	1	2	3	4
Professional bespreekt wat het kind mag/kan doen als hij klaar is met de opdracht	1	2	3	4
Professional bespreekt/evalueert na afloop samen met het kind/de kinderen het verloop	1	2	3	4
Professional spreekt het kind aan op gedrag, als het gemaakte afspraken niet nakomt	1	2	3	4

Competentie - Interactie

(Omcirkel wat van toepassing

is.)

Professional stimuleert kinderen tot samenwerking	1	2	3	4
Professional stimuleert het kind vanuit zijn mogelijkheden	1	2	3	4

Competentie - Instructie

is.)

Professional verdeelt zijn aandacht over de kinderen door willekeurig beurten te verspreiden	1	2	3	4
Professional maakt gebruik van verschillende instructietechnieken	1	2	3	4
Professional biedt verschillende werkvormen aan	1	2	3	4
Professional stelt aan het kind verwachtingen/vergroot stapsgewijs de moeilijkheidsgraad	1	2	3	4

Competentie- Klassenorganisatie

toepassing is.)

(Omcirkel wat van

De inrichting van de ruimte sluit voldoende aan bij de activiteit	1	2	3	4
Er zijn verschillende (uitdagende) materialen aanwezig	1	2	3	4
Professional maakt/laat ruimte voor fysieke beweging tijdens de activiteit	1	2	3	4

Relatie - Interactie

is.)

(Omcirkel wat van toepassing

Professional is beschikbaar voor het kind	1	2	3	4
Professional geeft individuele complimenten en benoemt hierbij specifiek gedrag	1	2	3	4
Professional maakt oogcontact met het kind wanneer hij met het kind spreekt	1	2	3	4
Professional begeleidt interacties in de groep, neemt deze niet over	1	2	3	4
Professional is zich bewust van eigen emoties ten aanzien van het kind	1	2	3	4
Professional informeert bij leerkracht/ouder/verzorger naar welzijn van het kind	1	2	3	4

Relatie - Instructie

toepassing is.)

(Omcirkel wat van

Professional bespreekt grenzen en (omgang)regels	1	2	3	4
--	---	---	---	---

Relatie - Klassenorganisatie

is)

(Omcirkel wat van toepassing

Professional komt gemaakte afspraken na	1	2	3	4
Professional geeft 'de groep' een compliment	1	2	3	4
Kinderen kennen de regels en de afspraken	1	2	3	4
Er wordt gezamenlijk opgeruimd na afloop van de activiteit	1	2	3	4

Ik heb alleen ingevuld wat ik gezien heb

Opmerkingen:

Gouda, d.d.

Observant(e)

Professional